

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 158/2018

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Ε'

Συνεδρίαση της 26^{ης} Σεπτεμβρίου 2018

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Σταύρος Σπυρόπουλος, Γεώργιος Γρυλωνάκης, Ιωάννης Χατζηνέκουρας, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής: Σπυρίδων Μαυρογιάννης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 50728/13-7-2018 έγγραφο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων/Γεν. Διεύθυνση Διοίκησης Δικαιοσύνης, Διεθνών Νομικών Σχέσεων & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ερώτημα: Ερωτάται εάν, κατά την εξέταση αίτησης αναδιορισμού δικηγόρου, η οποία είχε οριστικά παυθεί, η Διοίκηση θα πρέπει να εφαρμόσει τις διατάξεις του προϊσχύσαντος Κώδικα Δικηγόρων (ν.δ. 3026/1954) ή του νέου Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013), υπό την ισχύ του οποίου αυτή υποβλήθηκε.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Ενόψει του ότι εις βάρος της δικηγόρου Αθηνών Α.Ρ. είχε επιβληθεί, με την 89/2006 τελεσίδικη απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, η ποινή της προσωρινής παύσης των 6 μηνών, με την 219/2006, νεότερη, απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών επιβλήθηκε στην ως άνω η ποινή της οριστικής παύσης. Έφεση κατ' αυτής απορρίφθηκε με την 88/2006 απόφαση το Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου Δικηγόρων. Κατόπιν τούτου, με την υπ' αριθμ. 47846/4-5-2007 πράξη της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Δικηγορικού Λειτουργήματος του Υπουργείου Δικαιοσύνης, δημοσιευθείσα στο ΦΕΚ (Γ' 326/8-5-2007), διαπιστώθηκε η αυτοδίκαιη αποβολή της δικηγορικής ιδιότητας της ως άνω, από 30-4-2007.

2. Με την από 5-10-2017, απευθυνόμενη στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, αίτησή της, η Α.Ρ. επικαλούμενη ότι είχε παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της δεκαετίας από την επιβολή της ποινής της οριστικής παύσης, ζήτησε την έκδοση σχετικής γνωμοδότησης του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΣΑ, προκειμένου να αναδιορισθεί ως δικηγόρος. Τούτο, στη συνεδρίαση της 19-4-2018, γνωμοδότησε θετικά, με την αιτιολογία ότι, σύμφωνα με την αρχή του ευμενέστερου για τον διωκόμενο νόμο, εφαρμοστέα τυγχάνει η διάταξη του προγενέστερου Κώδικα Δικηγόρων, η οποία προέβλεπε δυνατότητα αναδιορισμού μετά την πάροδο δεκαετίας από την παύση.

3. Κατόπιν του 33052/2-5-2016 εγγράφου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων/Γεν. Δ/ση Α/Δ/ση Δ1/Τμήμα Α4 Δικηγορικού Λειτουργήματος-Δικ. Επιμελητών-Συμβ/φείων-Υποθ/κείων & Κτημ. Γραφείων προς το ΔΣΑ, με το οποίο γνωρίστηκε ότι, σύμφωνα με τις νυν ισχύουσες διατάξεις, δεν προβλέπεται πλέον δυνατότητα αναδιορισμού δικηγόρου, στον οποίο έχει επιβληθεί η ποινή της οριστικής παύσης, ο ΔΣΑ επανήλθε, με το 9909/25-6-2018 έγγραφο, επικαλούμενος, για την αποδοχή του αιτήματος και τα άρθρα 5 παρ. 1 του Συντάγματος 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, το οποίο προστατεύει όχι μόνο την ιδιοκτησία, αλλά και ενοχικές αξιώσεις.

4. Ενόψει των ανωτέρω, προκύπτει προβληματισμός της Υπηρεσίας, σχετικά με το αν τυγχάνουν εφαρμοστέες οι διατάξεις του προϊσχύσαντος ή του ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων.

Νομοθετικό Πλαίσιο

5. Στις διατάξεις των άρθρων 81 παρ. 1, 84 παρ. 1 του ν.δ/τος 3026/1954 «Περί του Κώδικος των δικηγόρων» (Α' 235), ορίζονταν τα εξής:

Άρθρο 81

«1. Δικηγόρος δύναται να παυθή οριστικώς: ..., δ) εάν επιμωρήθη ήδη διά πειθαρχικής ποινής προσωρινής παύσεως εξ μηνών ...».

Άρθρο 84

«1. Ο δυνάμει του άρθρου 81 παρ. 1 εδάφιον γ', δ' και ε' οριστικώς παυθείς δικηγόρος, δεν δύναται ν' αναδιορισθή ει μη μετά πάροδον δέκα ετών από της παύσεως και αφού προηγηθή η κατά το προηγούμενον άρθρον γνωμοδότησις....».

6. Στις διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 3, 27 παρ. 1, 166 παρ. 2 του ν. 4194/2013 «Κώδικας Δικηγόρων» (Α' 208), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 23

«3. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης εκδίδει τη σχετική απόφαση διορισμού, που δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

Άρθρο 27

« 1. ... Δεν επιτρέπεται επαναδιορισμός δικηγόρου που απώλεσε την δικηγορική ιδιότητα λόγω καταδίκης του από ποινικό δικαστήριο για τα αδικήματα του

άρθρου 6 του Κώδικα ή του έχει επιβληθεί ποινή οριστικής παύσης από το ανώτατο πειθαρχικό...».

Άρθρο 166

«Από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καταργείται ο Κώδικας περί Δικηγόρων, όπως αυτός έχει κυρωθεί με το ν.δ. 3026/1954 (Α' 235)».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

7. Υπό τον προϊσχύσαντα Κώδικα Δικηγόρων προβλεπόταν δυνατότητα αναδιορισμού δικηγόρου, ο οποίος είχε παυθεί οριστικά λόγω τιμωρήσεώς του δια πειθαρχικής ποινής προσωρινής παύσης 6 μηνών, μετά την πάροδο δέκα ετών από της παύσης και εφόσον έχει εκδοθεί σχετική προς τούτο γνωμοδότηση του ΔΣ του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Ήδη, υπό τον νυν ισχύοντα Κώδικα Δικηγόρων, αναδιορισμός οριστικώς παυθέντος δικηγόρου δεν επιτρέπεται. Τούτο διότι, πλέον, ο νομοθέτης, επιδιώκοντας τη διαφύλαξη του κύρους του δικηγορικού λειτουργήματος εν γένει, δεν ανέχεται την επανέναρξη άσκησης της δικηγορίας, ως ελεύθερου επαγγέλματος και ταυτόχρονα δημοσίου λειτουργήματος, από πρόσωπα που θεωρεί ότι, λόγω της επιβολής σε αυτά της βαρύτερης προβλεπόμενης πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης, δεν διαθέτουν πλέον την απαιτούμενη ηθική υπόσταση και το απαιτούμενο κύρος και δεν μπορούν να εμπνεύσουν εμπιστοσύνη στο πρόσωπό τους (ΣΤΕ 1524/2017).

8. Εξάλλου, τυχόν αίτημα αναδιορισμού δικηγόρου εξετάζεται βάσει των διατάξεων του νόμου, υπό την ισχύ του οποίου υποβλήθηκε (ως άνω ΣΤΕ 1524/2017), ενώ άλλωστε και κατά γενική αρχή του δικαίου, κάθε διοικητική πράξη διέπεται από το δίκαιο που ισχύει κατά το χρόνο έκδοσής της, με βάση το οποίο κρίνεται η νομιμότητά της (πρβλ. ΝΣΚ 35/2018).

9. Περαιτέρω, το Σύνταγμα δεν προστατεύει την απλή προσδοκία διατήρησης σε ισχύ μιας συγκεκριμένης ευνοϊκής ρύθμισης, ούτε κωλύει το νομοθέτη να μεταβάλει τη ρύθμιση αυτή για το μέλλον. Ως εκ τούτου, η προσδοκία αναδιορισμού δικηγόρου, μετά την πάροδο δεκαετίας από την κατ' αυτού επιβολή της ποινής της οριστικής παύσης, μη συμπληρωθείσα όμως κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του νέου Δικηγορικού Κώδικα, με τον οποίο δεν προβλέπεται πλέον τέτοια δυνατότητα, δεν αποτελούσε κεκτημένο δικαίωμα, συνταγματικά προστατευόμενο από επεμβάσεις

του κοινού νομοθέτη, ενόψει και του δημοσίου συμφέροντος σκοπού στον οποίο αποβλέπει η νέα ρύθμιση, ούτε παραβιάστηκε το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, με το οποίο, προστατεύονται μεν, όχι μόνο τα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα περιουσιακής φύσεως δικαιώματα και τα νομίμως κεκτημένα οικονομικά συμφέροντα, όχι όμως και οι απλές προσδοκίες (πρβλ. ΣτΕ 720/2008).

10. Επομένως, για την εξέταση της αίτησης αναδιορισμού της Α.Ρ., η οποία υποβλήθηκε υπό την ισχύ του νέου Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013), μετά την ισχύ του οποίου συμπληρώθηκε και η δεκαετία από την επιβολή σε βάρος της της ποινής της οριστικής παύσης, θα εφαρμοστούν οι διατάξεις αυτού, οι οποίες δεν προβλέπουν δυνατότητα αναδιορισμού.

Απάντηση

15. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε'), γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ότι επί του ως άνω ερωτήματος προσήκει η απάντηση ότι, κατά την εξέταση αίτησης αναδιορισμού της δικηγόρου Α.Ρ., η οποία είχε οριστικά παυθεί, η Διοίκηση θα πρέπει να εφαρμόσει τις διατάξεις του νέου Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013), υπό την ισχύ του οποίου αυτή υποβλήθηκε.

Θεωρήθηκε

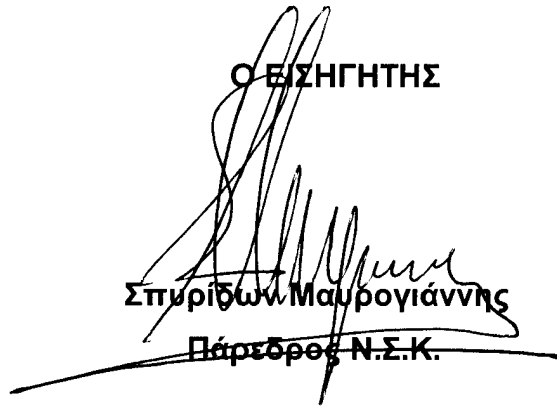
Αθήνα 3-10-2018

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Μεταξία Ανδροβιτσάνη
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Σπυρίδων Μαυρογιάννης
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.